

Hålogaland lagmannsrett - LH-2009-192367

Instans	Hålogaland lagmannsrett - Dom
Dato	2010-06-09
Publisert	LH-2009-192367
Stikkord	Dokumentfalsk. Straffeloven § 182.
Sammendrag	Lagmannsretten fant 46-årig utenlandsk statsborger skyldig å ha benyttet ettergjort vitnemål som ekte ved søknad om opptak ved doktorgradsstudie. Uttalt at straffen som hovedregel skal settes til ubetinget fengsel, men at det i dette tilfellet var grunn til å gjøre unntak fra dette.
Saksgang	Nord-Troms tingrett TNHER-2009-69428 - Hålogaland lagmannsrett LH-2009-192367. (09-192367AST-HALO).
Parter	Troms og Finnmark statsadvokatembeter (Politiadvokat Aase Widding) mot A (Advokat Harald Pleym).
Forfatter	Lagdommer Stig-Ole Haug. Ekstraordinær lagdommer Anders Stilloff. Kst. lagdommer Irene Vanja Dahl. Meddommere: Pensjonist Kjell Riise. Lærer Anita Beate Nygaard. Organisasjonstillitsvalgt Gudmund Garfjeld. Helsefagarbeider Reidun Marit Wiik.

Ved tiltalebeslutning av 24. april 2009 satte statsadvokatene i Troms og Finnmark A, født 0.0.1962, under tiltale ved Nord-Troms tingrett for overtredelse av

I Straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ

for i rettsstridig hensikt å ha benyttet som ekte eller uforfalsket et ettergjort eller forfalsket offentlig dokument.

Grunnlag:

Mandag 21. januar 2008 i Tromsø benyttet hun en forfalsket bekreftelse om gjennomført mastergradutdanning ved Henan Medical University i Kina i sin søknad om opptak på ph.d-studiet ved Medisinsk Fakultet ved Universitetet i Tromsø.

II Straffeloven § 166 første ledd

for å ha avgitt falsk forklaring til noen offentlig myndighet i tilfelle hvor forklaringen var bestemt å avgi bevis.

Grunnlag:

Til tid og på sted som nevnt i post I forholdt hun seg som der beskrevet.

Nord-Troms tingrett avsa 28. oktober 2009 dom med slik domsslutning:

A, født 0.0.1962, frifinnes.

Påtalemyndigheten har anket dommen. Anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Hålogaland lagmannsrett besluttet 15. desember 2009 å henvise anken til ankeforhandling.

Ankeforhandlingen ble - etter å ha vært utsatt en gang etter begjæring fra påtalemyndigheten - avholdt 4. juni 2010. Tiltalte møtte og avga forklaring. Det ble ført fire vitner og ført slik dokumentasjon som det framgår av rettsboka.

Aktor nedla slik påstand:

1. A, født 0.0.1962, dømmes for en overtredelse av straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ og en overtredelse av straffeloven § 166 første ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd til en straff av fengsel i 24 dager.

2. A, født 0.0.1962, dømmes til å betale statens saksomkostninger fastsatt etter rettens skjønn.

Forsvareren nedla påstand om at tiltalte ble frifunnet, subsidiært ansett på mildeste måte.

Lagmannsretten bemerker:

Lagmannsretten legger følgende faktum til grunn som bevist utover enhver rimelig tvil:

Tiltalte A vokste opp i Kina. Hun kom første gang til Norge i 1999 sammen med sin familie, og har bodd her fast siden 2003 da hennes mann ble engasjert som professor i medisin ved Universitetssykehuset Nord-Norge (heretter UNN). A fikk i 2006 arbeid ved Gastromedisinsk avdeling v/UNN som tekniker, i første omgang betalt av NAV.

Den 21. januar 2008 søkte A om opptak på doktorgradsstudiet ved Universitetet i Tromsø. En forutsetning for å bli tatt opp er at man har gjennomført et mastergradsstudium. I den forbindelse oppga A at hun i 1982 hadde gjennomført utdanning ved Taishan Medical College, Kina, med grad tilsvarende bachelor, og at hun i 1995 hadde fått mastergrad ved Henan Medical University, Kina. A fremla vitnemålene for Universitetet i Tromsø, som rutinemessig sendte dem til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, NOKUT. I brev av 5. august 2008 til universitetet opplyste NOKUT at dokumentene fra Taishan Medical College var autentiske utdanningsdokumenter, men at dette ikke gjaldt dokumentene vedrørende mastergraden fra Henan Medical University. Dette ledet til anmeldelse og straffesaken. A hadde trukket søknaden om opptak ved doktorgradsstudiet forut for anmeldelsen, men fastholder at hun har gjennomført mastergradsstudiet, og at dokumentene er ekte. I lagmannsretten forklarte A at hun gjennomførte studiet ved fjernundervisning.

Spørsmålet for lagmannsretten er om det er ført tilstrekkelig bevis for at dokumentene er ettergjort, dvs. om de objektive vilkår i straffeloven § 182 og § 166 er oppfylt. Lagmannsretten er - ut fra en samlet vurdering av

alle bevismomenter i saken - kommet til at det er bevist utover enhver rimelig tvil at dokumentene vedrørende mastergraden er ettergjort/uekte.

Lagmannsretten tar utgangspunkt i at det - i relasjon til skyldspørsmålet - er irrelevant hvorvidt A innehar medisinske kunnskaper på nivå med mastergrad. At hun har skrevet to medisinske artikler på det som for retten fremstår som høyt akademisk nivå, er derfor ikke avgjørende. Spørsmålet er ene og alene om dokumentene A har fremlagt som ekte fra Henan Medical University, er autentiske eller ettergjorte. Lagmannsretten har i sin bevisvurdering lagt vesentlig vekt på uttalelsene fra arkivavdelingen ved Zhengzhou universitet, som etter sammenslåinger har overtatt arkivene til Henan Medical University. Vedkommende saksbehandler - Chunjia Gao - har så vel overfor NOKUT som den norske ambassaden i Kina, klart gitt uttrykk for at A ikke er finne på listen over mastergradsstudentene fra det aktuelle årskullet ved Henan Medical University. Av epost til NOKUT av 20. juni 2008 fremgår det videre at « *I tillegg stemmer ikke bevisnummeret og stemplet til rektoren. Jeg beklager å måtte meddele at dette beviset vedkommende student innehar nok er falsk.* »

Uttalelsene fra arkivavdelingen er i samsvar med NOKUTs undersøkelser i det kinesiske utdanningsdepartementets verifiseringsdatabase. Mastergradsvitnemålet fremlagt av A er ikke i basen, som skal inneholde vitnemål fra mastergrad og høyere studier fra 1991. Selv om basen ikke er 100 % komplett, styrker dette opp om at vitnemålet ikke er ekte.

Ut fra ovenstående er tiltalte følgelig ikke registrert som mastergradsstudent ved Henan Medical University, og hun besitter et vitnemål hvor verken serienummer eller rektors stempel er korrekt. Det fremgår heller ikke av vitnemålet at hun har gjennomført studiet ved fjernundervisning/deltidsundervisning, noe som ifølge vitnene fra NOKUT er vanlig å anmerke. Avdelingsdirektør Lønne ved NOKUT forklarte videre at mastergraden heller ikke er nevnt i tiltaltes autorisasjonsbevis fra 1999. Etter lagmannsrettens oppfatning er det derfor ikke tvilsomt at dokumentene er ettergjorte, og rammes av den objektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 182 første ledd.

Uten at det har vært avgjørende for bevisvurderingen, og det heller ikke er tiltaltes oppgave å gjendrive de bevis som føres mot henne, bemerkes det videre at tiltalte ikke har tatt kontakt med arkivavdelingen ved universitetet i Zhengzhou, verken pr. telefon eller når hun var i Kina sommeren 2009, for å rette opp i det som hun hevder er feilaktig. Derimot har hun kontaktet sin tidligere veileder ved utarbeidelsen av fagartiklene, professor Xueduan Yu, og professor Fuai Tang, som arbeider ved et sykehus tilknyttet universitetet i Zhengzhou. Professor Yu bekreftet at han hadde vært hennes veileder, men sa også at veilederfunksjonen ikke var på oppdrag fra universitetet, men alene gjaldt arbeidet med artiklene. Yu kjente ikke til når og hvordan tiltalte hadde fått mastergraden. Professor Tang ga på sin side en forklaring i retten som avvek vesentlig fra innholdet i epost skrevet til tiltaltes forsvarer. Ifølge eposten av 28. april 2010 skulle Tang ha sjekket arkiver og ut fra det konstatert at tiltalte hadde gjennomført studiet som deltidsstudent i årene 1992-1995. I retten benektet Tang at hun hadde sjekket i noe arkiv eller hadde noe arkiv å sjekke i, men at hun trodde at tiltalte hadde mastergrad fordi tiltalte hadde fortalt henne det en eller annen gang. Slik lagmannsretten ser det er ikke noe i Yus eller Tangs forklaring som rokker ved bevisvurderingen av at vitnemålsdokumentene ikke er ekte.

Lagmannsretten finner det bevist at de ettergjorte dokumentene ble benyttet som ekte overfor Universitetet i Tromsø. Samtlige objektive vilkår i straffeloven § 182 første ledd anses oppfylt.

Lagmannsretten finner det videre bevist at tiltalte var fullt klar over at dokumentene vedrørende mastergraden var uekte/ettergjorte, og at hun også var fullt klar over at det ble benyttet som ekte dokumenter overfor universitetet. Tiltalte dømmes etter dette for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ.

Ut fra ovenstående bevisbedømmelse må tiltalte også dømmes for forsettlig overtredelse av straffeloven § 166 første ledd. De ettergjorte dokumentene vedrørende mastergraden var bestemt til å avgi bevis, og handlingen var rettet mot universitetet som offentlig myndighet, jf. Rt-2007-28.

Straffutmåling

Tiltalte A er snart 47 år, gift og har to barn på hhv. 9 og 18 år. Hun var tidligere bosatt i Tromsø, men bor for tiden på hybel i Ås, Akershus. Hun mottar attføringspenger med totalt 11 800 kroner i måneden.

A dømmes for en overtredelse av straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ og en overtredelse av straffeloven § 166 første ledd. Straffeloven § 62 første ledd får anvendelse.

Overtredelse av straffeloven § 166 første ledd vil i alminnelighet medføre ubetinget fengselsstraff. I Rt-2007-28 (avsnitt 16) understreket Høyesterett at dette også gjelder ved bruk av forfalskede vitnemål og lignende. Allmennpreventive hensyn tilsier derfor som den klare hovedregel at A idømmes ubetinget fengsel. På den

annen side har saken trukket i langdrag uten at A kan lastes for det. Forholdet ble anmeldt 1. oktober 2008, men kom først opp i tingretten over ett år senere selv om det alt vesentlige av dokumentasjonen allerede var skaffet til veie ved oversendelsen av NOKUTs brev til Universitetet i Tromsø 5. august 2008. Tidsbruken til ankesaken kan heller ikke lastes tiltalte. A er videre under attføring og lider etter det opplyste også av depresjon. I straffeutmålingen er det også lagt en viss, begrenset vekt på at A utvilsomt har medisinskfaglig kompetanse selv om hun ikke har mastergrad som hun forega overfor universitetet. Samlet sett er lagmannsretten derfor av den oppfatning at fengselsstraffen bør gjøres betinget i medhold av straffeloven §§ 52-54. Lengden settes til 30 dager.

Saksomkostninger idømmes ikke sett hen til tiltaltes økonomiske situasjon, jf. straffeprosessloven § 437 tredje ledd.

Dommen er enstemmig.

Slutning

- 1. A, f. 0.0.62, dømmes for en overtredelse av straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ og en overtredelse av straffeloven § 166 første ledd, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 30 - tretti - dager. Fullbyrdelsen av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 2 - to - år.*
- 2. Saksomkostninger idømmes ikke.*